

STORTINGET

Representantforslag 53 S

(2018–2019)

fra stortingsrepresentantene Jonas Gahr Støre, Hadia Tajik, Arild Grande,
Leif Audun Sande og Lise Christoffersen

Dokument 8:53 S (2018–2019)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jonas Gahr Støre, Hadia Tajik, Arild Grande, Leif Audun Sande og Lise Christoffersen om forbed- ringer i regelverket for yrkesskadeerstatning

---

Til Stortinget

Bakgrunn

Dagsrevyen hadde tirsdag 2. oktober 2018 et oppslag om yrkesskadde som risikerer å miste den yrkesskadeerstatningen de har krav på, etter konkursen 8. mai 2018 i det danske forsikringsselskapet Alpha Insurance, der flere tusen nordmenn var yrkesskade-forsikret. Saken er tidligere omtalt i andre norske medier. Det er usikkert hvor mange yrkesskadde som faktisk er rammet av konkursen, men det er antydning at det kan gjelde rundt 400 personer.

Det er etter gjeldende rett i Norge påbudt for arbeids-givere å tegne yrkesskade-forsikring for sine ansatte. Alle forsikringsselskaper som tilbyr yrkesskade-forsikring i Norge, plikter i henhold til § 4 i lov om yrkesskade-forsikring å være medlem av Yrkesskade-forsikringsforeningen (YFF), der de ansattes rettigheter er sikret gjennom en garantiordning som trer inn i slike situasjoner. Garantiordningen i Danmark gjelder imidlertid ikke ved konkurs. YFF har erklært at de ikke er ansvarlig for krav mot det danske selskapet Alpha etter konkursen.

Norske myndigheter fører tilsyn med forsikrings-selskaper som tilbyr yrkesskade-forsikring i Norge, men har ingen slik myndighet over selskaper i andre land.

Forslagsstillerne viser til Prop. 193 L (2012–2013) Lov om arbeidsskade-forsikring, fremmet i statsråd 20. september 2013 av regjeringen Stoltenberg II, som 29. november 2013 ble trukket av regjeringen Solberg (jf. Meld. St. 6 (2013–2014) Tilbaketrekning av Prop. 193 L (2012–2013) Lov om arbeidsskade-forsikring). I nevnte melding sies følgende:

«Regjeringen vil foreta en samlet vurdering av forslagene i proposisjonen og de gjenstående elementene i en ny reform, og tar deretter sikte på å fremme forslag til reform på yrkesskadeområdet.»

Den kom aldri. Gjenstående elementer handlet blant annet om forsikringsmessige spørsmål.

Forslagsstillerne viser videre til Innst. 15 S (2013–2014) til statsbudsjettet for 2014 (side 25–26), der arbeids- og sosialkomiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti uttrykte sin uenighet i at lovsaken ble trukket tilbake. Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viste (side 25) til at regjeringens intensjon var å fremme en reform, og at saken ble trukket tilbake på grunn av uenighet mellom partene i arbeidslivet om måten en ny arbeidsskadeordning skulle organiseres på. Saken er deretter etterlyst både gjennom Dokument nr. 15:910 (2013–2014), i Innst. 15 S (2014–2015) til statsbudsjettet for 2015 (side 43–44), i Innst. 15 S (2015–2016) til statsbudsjettet for 2016 (side 49), i Stortingets spørretime 9. november 2016 og i Innst. 15 S (2016–2017) til statsbudsjettet for 2017 (side 41). I de to sistnevnte tilfellene ble også manglende beskyttelse av rettighetene til utenlandske arbeidstakere i Norge tatt opp.

Saken ble sist etterlyst i Innst. 15 S (2017–2018) til statsbudsjettet for 2018 (side 36), der arbeids- og sosialkomiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpar-

tiet og Sosialistisk Venstreparti er sterkt kritiske til at regjeringen ikke ser yrkesskaddes behov for et nytt regelverk, men i stedet har valgt å skrinlegge arbeidet.

Forslagsstillerne mener at det må være et ufravikelig krav at alle ansatte omfattes av garantiordningen for yrkesskade, enten arbeidsgiver tegner forsikring i Norge eller i utlandet. Et annet krav må være at tilsynet med utenlandske selskaper må være minst like godt som i Norge, og at det norske tilsynet må ha rett til innsyn i det tilsynet som foretas i andre land, på vegne av norske arbeidstakere. Det må dessuten sikres at stevning i slike saker alltid kan tas ut for norsk domstol, og at rettshjelpsforsikring alltid kan tas ut i saker som gjelder erverv, herunder yrkesskader.

Det er uakseptabelt at den enkelte skal måtte utsettes for den usikkerheten det innebærer å ikke vite om, eventuelt når, de får den erstatningen de har krav på etter norsk lov. Det er uholdbart at den enkelte selv skal måtte gå gjennom en prosess som i verste fall kan ta mange år å få en avklaring på. I denne konkrete saken fra Danmark må regjeringen stille opp for dem som er rammet.

Utenlandske arbeidstakere har i mange tilfeller vist seg å være i en utsatt posisjon. De utsettes for sosial dumping og er sårbare når det gjelder arbeidslivskriminalitet. Arbeidstilsynet påviste i 2016 at utenlandske arbeidstakere utsettes for større risiko for yrkesskade på arbeidsplassen enn sine norske kolleger. Undersøkelsen viste også at utenlandske arbeidstakere mangler opplæring. De mangler nødvendig verneutstyr, og språk- og kommunikasjonsproblemer utgjør en reell risiko, noe som øker risikoen for yrkesskader. Arbeidstilsynet understreket at risikofylte jobber, språkproblemer, dårlig opplæring og mangel på verneutstyr er en farlig kombinasjon. Ifølge Arbeidstilsynet er konsekvensen at utenlandske arbeidstakere verken klarer å ivareta sin egen eller andres sikkerhet, noe som kan få store og alvorlige følger, både for dem selv og andre.

Ett eksempel på dette er saken om en 22 år gammel litauisk snekker som ble hardt skadet og varig ufør på en byggeplass i Bærum i 2013. Denne konkrete saken har fått stor offentlig oppmerksomhet i lokalavisa og gjennom fagforeningens engasjement. Det har vært reist sterk kritikk mot Arbeidstilsynet og politiet i saken, som inneholder en rekke lovbrudd både når det gjelder lønns- og arbeidsvilkår, samt at han ikke var ulykkesforsikret, slik norsk lov krever. Likevel er saken gang på gang henlagt. Statsadvokaten har gjentatte ganger begjært gjenopptakelse. Politiet har vedgått mangelfull etterforskning. Den siste henleggelsen ble begrunnet med at saken var foreldet, dette samtidig som at statsadvokaten i sin henleggelse påpekte at etterforskningen har vært langdryg og kritikkverdig. Arbeidstilsynet har også uttrykt at de har lært mye av denne saken. Spørsmålet er om dette er nok til å hindre lignende saker i framtida.

Forslagsstillerne mener det er god grunn til bekymring for at lignende saker kan oppstå, dersom ikke nødvendige tiltak settes i verk.

Det er heller ingen grunn til å tro at denne saken er enestående. Tvert imot er det grunn til å tro at utenlandske arbeidstakere er dårligere beskyttet ved yrkesskade enn andre, selv om regelverket skal gjelde likt for alle som utfører arbeid i Norge. Det vises i den forbindelse til rapport fra De Facto på bestilling fra fagforeningen og LO lokalt (i skrivende stund ikke offentliggjort, men nær forestående).

Lørdag 3. november 2018 hadde Dagsavisen en reportasje om tiårsmarkeringen i Drammen av den dødeligste boligbrannen i nyere norsk historie, der sju polske arbeidere mistet livet og to ble hardt skadd. Til sammen bodde 22 gjestearbeidere i boligen, der det på samme adresse var registrert 30 polske enkeltforetak. Ifølge uttalelser fra personer i samme situasjon er det «fortsatt like ille» som i 2008. Det vises konkret til en bolig med ti til 11 personer, og der det lekker vann inn i huset, uten at boligeier har gjort annet enn å dekke til med papp. Det vises også til at mange leier hybler der det bor fire til fem personer. Representanter for Byggfag i Drammen viser til at det ikke er uvanlig at gjestearbeidere tvinges til å tilbakebetale store deler av lønna til kriminelle arbeidsgivere, og at arbeiderne og deres familier blir truet til taushet.

Forslagsstillerne mener at dette er tilstander som ikke kan aksepteres i norsk arbeidsliv. Det er behov for en opprydding. Det aller viktigste er å sikre liv og helse gjennom god forebygging og kontroll, men samtidig sørge for at den som rammes av en arbeidsulykke, får den erstatningen og den bistanden vedkommende har krav på, herunder å sørge for at alle er forsikret, slik loven krever.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g

1. Stortinget ber regjeringen bidra til at yrkesskadde som er rammet av konkursen i det danske forsikringsselskapet Alpha Insurance, så raskt som mulig får innfridd sine lovmessige rettigheter.
2. Stortinget ber regjeringen snarest fremme lovforslag som sikrer like krav til utenlandske og norske selskaper som tilbyr yrkesskadeforsikring til norske arbeidstakere.
3. Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag som sikrer at stevning i saker om yrkeserstatning alltid kan tas ut for norsk domstol.

4. Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag som sikrer at rettshjelpsforsikring alltid utløses i saker som gjelder erverv, herunder yrkesskader.
5. Stortinget ber regjeringen snarest gjennomgå alle yrkesskadeforsikringer for å se om manglende garantiordning og norsk tilsyn gjelder flere enn de forsikrede i Alpha Insurance, og sørge for at alle gjeldende yrkesskadeforsikringer bringes i samsvar med nye og strengere lovbestemmelser for yrkesskadeforsikringer som tegnes i utlandet.
6. Stortinget ber regjeringen snarest fremme sak til Stortinget med forslag til en ny samlet lov om arbeidsskade.
7. Stortinget ber regjeringen gjennomgå dagens praksis og foreslå nødvendige lovendringer som sikrer utenlandske arbeidstakere i Norge like gode rettigheter ved yrkesskade som norske arbeidstakere har.
8. Stortinget ber regjeringen sikre at Arbeidstilsynet og politiet har kompetanse og ressurser nok til å kontrollere at utenlandske arbeidstakeres lønns-, arbeids-, forsikrings- og boforhold er i samsvar med norske bestemmelser og standarder, slik at ulovlige forhold kan avdekkes før alvorlige ulykker skjer, og slik at de ulykkene som faktisk skjer, blir tilfredsstillende kartlagt og etterforsket.

27. november 2018

Jonas Gahr Støre

Hadia Tajik

Arild Grande

Leif Audun Sande

Lise Christoffersen

